

การศึกษาการใช้โปรแกรมการวางแผนจำหน่ายต่อพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา
ของผู้ป่วยจิตเภทในสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระเจ้าพระยา



นางสาวรัตติกง รัตนมงคล

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF USING DISCHARGE PLANNING PROGRAM ON
MEDICATION ADHERENCE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC
PATIENTS, SOMDET CHAOPRAYA INSTITUTE OF PSYCHIATRY

Miss Rattikorn Ratanmongkhon

An independent project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for
The Degree of master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing

Faculty of Nursing Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

รัตติกง รัตนมงคล : การศึกษาการใช้โปรแกรมการวางแผนจำหน่ายต่อพฤติกรรม
การใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภทในสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระยา
(A STUDY OF USING DISCHARGE PLANNING PROGRAM ON
MEDICATION ADHERENCE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS,
SOMDET CHOAPRAYA INSTITUTE OF PSYCHIATRY)
อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย, 113 หน้า.

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา
ของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการวางแผนจำหน่าย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยจิตเภท
สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระยา จำนวน 20 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ โปรแกรม
การวางแผนจำหน่าย ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เก็บ
รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา มีค่าสัมประสิทธิ์
Cronbach's Alpha เท่ากับ .90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติโดยใช้สถิติทดสอบที (Paired t-test)

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ผู้ป่วยจิตเภทหลังได้รับโปรแกรมการวางแผนจำหน่ายมีพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์
การรักษาสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมการวางแผนจำหน่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
($t = 8.21$)

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนิสิต..... *d. g.*
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษา..... *an an*

5077814736 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD : SCHIZOPHRENIC PATIENTS / MEDICATION ADHERENCE

BEHAVIORS / DISCHARGE PLANNING PROGRAM

RATTIKORN RATANMONGKHON : A STUDY OF USING

DISCHARGE PLANNING PROGRAM ON MEDICATION ADHERENCE

BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS, SOMDET

CHAOPRAYA INSTITUTE OF PSYCHIATRY

INDEPENDENCE STUDY ADVISOR : ASSOC. PROF. ORAPHUN

LUEBOONTHAVATCHAI, Ph. D., 113 pp.

The purposes of this independent study was to compare medication adherence behaviors of schizophrenic patients before and after their participation in discharge planning program. The sample were twenty patients with schizophrenia, Somdet chaopraya institute of psychiatry, The study instrument was discharge planning program which was developed by the researcher and validated by three experts. Data were collected using medication adherence behaviors scale. The cronbach's Alpha reliability coefficient for the instrument was .90. Medication adherence behaviors data were analyzed by t-test.

Major findings were as follows:

Medication adherence behaviors of schizophrenic patients after their participated in discharge planning program, was significantly higher than those before using the program, at the .05 level (t= 8.21)

Field of study : Mental Health and Psychiatric Nursing

Academic year 2008

Student's signature.....

Rattikorn

Advisor's signature.....

Assoc. Prof. Oraphun Lueboonthavatchai

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นประสบการณ์การศึกษาที่สำคัญยิ่งทางการศึกษา ซึ่งสำเร็จได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ซึ่งให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขด้วยความเมตตา เอาใจใส่ ตลอดจนเป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาตลอดมาจนเกิดความมุ่งมั่นให้ทำการศึกษาสำเร็จ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความเอื้ออาทรที่อาจารย์มีให้และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยูพิน อังสุโรจน์ ประธานสอบโครงการศึกษาอิสระและอาจารย์เพชร คันธสายบัว ผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระที่กรุณาให้คำแนะนำให้โครงการนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้และคำแนะนำรวมทั้งกำลังใจเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอันทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณกาญจนา ชัยเจริญ และคุณสรินทร เชี่ยวโสธร ที่กรุณาอนุญาตให้นำโปรแกรมมาเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการวางแผนจำหน่ายและเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและขอบคุณนายแพทย์นพดล วาณิชฤดี เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบโปรแกรมและเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จพระยา ทั่วหน้าดีกานบุรีและบุคลากร ในตึกทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจ และเอื้ออำนวยเรื่องเวลาระหว่างการศึกษาจนสามารถสำเร็จการศึกษาตามเป้าหมาย

ขอกราบขอบพระคุณ บุคคลอันเป็นที่รักในครอบครัวที่ให้ความรัก เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนจนมีวันนี้ และขอบคุณสำหรับทุกกำลังใจและความห่วงใยจากคนทุก ๆ คนที่มอบให้ ขอขอบคุณสำหรับมิตรภาพอันวิเศษสุด ๆ จากพี่ ๆ เพื่อน ๆ นิสิตทุกคนที่ให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือ เอื้ออาทรและไม่เคยละทิ้งกัน ร่วมสุข ร่วมทุกข์กันจนถึงวันนี้

สุดท้ายนี้คุณค่าแห่งความดีงามและประโยชน์อันเกิดจากโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ผู้ป่วยจิตเภททุกท่านมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่แข็งแรงสมบูรณ์ตลอดไป

รัตติกร รัตนมงคล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	7
แนวเหตุผลและสมมติฐานการศึกษา.....	7
ขอบเขตของการศึกษา.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคจิตเภท.....	15
พฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา.....	22
การพยาบาลผู้ป่วยโรคจิตเภท.....	30
แนวคิด โปรแกรมการวางแผนจำหน่าย.....	40
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษา.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมการวางแผนจำหน่าย.....	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการตรวจสอบเครื่องมือ.....	55
ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1 สมมติฐานการศึกษา.....	85
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	89
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	94
รายการอ้างอิง.....	95
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	102
ภาคผนวก ข แบบฟอร์มพิกัดภัยพิบัติกลุ่มตัวอย่าง.....	104
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	106
ประวัติผู้ศึกษา.....	113

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยตามคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคจิตเภทและการดูแลรักษา	75
2	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ดูแลตามคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคจิตเภทและการดูแลรักษา	76
3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ศาสนา	79
4	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างผู้ดูแลจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ศาสนา	80
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการวางแผนจำหน่าย	81
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท รายด้าน ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการวางแผนจำหน่าย	82